

Döbbenetes Yerma, sziporkázó Lavotta úr, megválaszol(hat)atlan Ébredés, és a búcsúzkodás, a jövőre ugyanitt

arhatnám, hogy immár hetedszer. Döbbenetes Yerma, sziporkázó Lavotta úr, megválaszol(hat)atlan Ébredés, és a búcsúzkodás, a jövőre ugyanitt

arhatnám, hogy immár hetedszer..., írhatnám, hogy hagyományt teremtettek..., írhatnám, hogy a felvidéki magyar kultúra fontos eseménye..., magyarságunk megmaradásának egyik záloga... írhatnám, de minek? Csak fuldokolnánk a dagályos szavakban, az élmény meg kétségbeesetten húzódna a sarokba.

Gyere velem inkább, kedves olvasó, egy-egy tárgyat adok neked gondolatban, az segít láttatni, amit én láttam Szepsiben és Buzitán a VII. Egressy Béni Színjátszó Fesztiválon.

Létra. Egymás mellett három is, lehet kapaszkodni, feljebb jutni az életben. Csak vigyázzunk, mi buta tyúkok, hogy el ne kapjon minket a róka. Mert a kassai KGSzT rókája már lesben áll, hogy megmutassa, mennyi gyarlóság rejlik a mi világunkban, milyen abszurd tud lenni a férfi-nő és a gyilkos-áldozat viszony. Jó indítása a fesztiválnak ez a vendéglőadás, Mrozek Szerenádja letisztult, kidolgozott játék, a három tyúk, a kakas és a róka jelenetei pergősek, érdekesek. S aki túl közel merészkedett a tyúkólhoz, sepregetheti zakójáról a tollpihét.

Demizson. Mellette ücsörögnek, kedélyesen pletykálnak a falusiak, iszogatnak is, ha már mindenkit „ideett a fene”, és nem hagyja magát kitessekelni. Csipkelődősek, rosszmájúak, a közönség kacag, a borocska fogy. Az óbásti Palóc Amatőr Színjátszó Csoport Eresz alatt pletykafészek című összeállítását statikussága ellenére sok nevetést vált ki, Sass Józsi is elégedett lenne, ha hallaná.

Üst. Amelyben életét kellene feláldoznia a grófnak, hogy az éneklő, ám sosem beszélő grófkisasszonyt megmentse. Nem kell ám komolyan venni, bolondság az egész, de mit is várhatunk a Bolondok grófjától? A bolond személyzet kigyógyul, a szerelmes a párját megtalálja, és a közönségben ülő gyerekek a kacagó szolga hanglejtését próbálgatják leutánozni a felvonásszünetben. Sok a poén, sok az ének a tornagörgői Csillagvirág Színkör előadásában, vannak jó fintorok, de a darab azért nem tartozik Jókai remekművei közé.

Tök. Minden mennyiségben. Ki vette, ki vetette, ki szedte le, ki főzte meg, ki ette meg? Ezek azok a „létkérdések”, melyek körül a komikus bírósági per folyik, a Csécsi Éneklő és Hagyományörző Csoport improvizációra épülő előadásában. A kétértelműség, a szövegjáték sok derűre ad okot, borúra csupán az a néhány magyartalan megfogalmazás, mely belekerült az önerőből írt darabba. Vidám jelenet, sok kedves nénivel, tekintélytelen bíróval, közhelyes szerelmi végkifejlettel és némi vontatottsággal.

Fuvola és zongora. Nem illusztrációként, hanem érzelmek, indulatok kifejezésére. Meg sok mozgás, sok improvizációnak tűnő éneklés, gyönyörű tiszta kiejtéssel mondott verssorok, stilizált, kifejező mozdulatok a lengyel vendégjátékban. Olyan összhang, mintha nem nyolc ember csinálná, csak egy. A Pulawy Grupa Teatrálna Férfi című előadása szinte misztikus élmény.

Kendő. Fekete és fehér, a lányok vállán vagy fején. Fiatalság, öregség, szerelem, bezártság, meddőség. A metronóm az időt ketyegi, Yerma egyre keserűbb, a darab fojtott erotikájú, feszült, a szereplők nem szabadulhatnak az ördögi körből. Mélyértelmű, megrázó előadás a dunaszerdahelyi Novus Ortus Lorca-feldolgozása, bravúros rendezői ötletekkel, a Yerma korát és jellemének változásait megfogó három szereplővel, spanyol élőzenével, arénaszínpaddal és a darab ritmusát fokozó mozgással. Döbbenetes és felejthetetlen.

Papírlapok. Szétdobált Jókai-életfoszlányok, melyekből rendhagyó irodalomórát állított össze a komáromi Gimisz Diákszínpad. Kaotikus lett és következetlen, inkább irodalmi feldolgozás, mint

színdarab, túl sok szereplővel, akinek nincs mit csinálnia a színpadon. A regény-, levél- és naplórészletek sorrendje nem logikus, az információáradatból így kevés ragad meg a fejekben. Posztmodern alkotás ez, műfajilag besorolhatatlan, a néző pedig gondolkodhat, hogy Jókait vajon tényleg az örültek házába akarták-e záratni.

Háló. A bűn hálója, melyben a fogyatékos Johannes vergődik. A szerelem hálója, melybe belekerülnek hárman is. A féltékenységi, a bosszúvágy, a félelem, az agresszió hálója. Szétszakadt hálójú megbocsátás, csődöt mondott eszmék. Julian Garner Ébredés című darabja a színpadon maga a csoda, a legapróbb részletig hiteles, magával ragadó, tragikus alkotás. Kétségtelen: a fesztivált túlhaladó színvonal a füleki Zsákszínház előadásában.

Morvány, azaz vágkirályfai hajtogatott sós sütemény. Könnyű, felszínes szórakozáshoz való. Éppen ilyen a vágkirályfai Féktelen Komédiások esztrádműsora. Tréfás jelenetek, kellemes dalok, exotikus hastánc, mindent megmagyarázó konferanszié. Viccelődés, jópofizás. Egy fesztiválba ez is belefér. Ha nincs túlادagolva.

Nyakkendő. Szép ruha vagy vagány szerelés, ez a Pomádé című musical egyik központi problémája. Bár a darab elég butuska, ezt azt ki lehet belőle hozni, ha egy jókedvű, tetterős kamasz gárda csinálja meg, ahogy a nemesócsai Nefisz. Igaz, alig férnek a színpadon a közös táncoknál, mert mozogni, ugrálni mind szeret. Illik nekik a darab, melynek zenéjét saját maguk énekeltek fel, kamaszosan vagányak és szerethetők. Színészi teljesítményre itt úgyszincs sok lehetőség.

Torta. Egy cukrászdánál ez természetes. A Nánai Színjátszócsoporthoz utána a hasunk fáj. Nem a cukrászremekművektől. A nevetéstől. Amit mozgással, gesztussal, mimikával el lehet mondani, amit helyzetkomikumban meg lehet mutatni, azt a nánaiak megmutatják. Rejtő Jenő Lavotta úr utolsó szerelme című „vidám konzekvenciája” másodpercenként megmozgatja a rekeszizmokat, és mikor már azt hisszük, nem lehet ezt fokozni, kiderül, hogy amit mindvégig röhögtető komédiának láttunk, szomorú, majdnem tragikus valóság.

Kés. Amely végez Mercutioval, végez Tybalttal, később persze Júliával is. A két kibékíthetetlen család és az örök szerelem a Rómeó és Júlia című musicalben, mellyel az Almágyi Ifjúsági Színpad próbált megbirkózni. Jó tömegjelenetekkel, ám suta párbeszédekkel, eklektikus betétzenékkel, frappáns jelmezekkel és fiatalos elszántsággal. A rendezés még koncepciótlan, az éneklés technikája még kezdetleges, bár Rómeó hasi légzése remek. Nagy fába vágta a kést. Pedig fejsze kellett volna.

Pálinka. Mellette nagy életkérdések dőlnek el a Pájinkás János című misztériumjátékban. Az örsűjfalusi És Színház vendégjátékában a népmese és a közelmúlt történelme keveredik, misztériumok, szimbólumok, szlogenek, mozgalmi dalok és autentikus népzene. Világmegváltás és világpusztítás, vakító humor és a legsötétebb tragikum. Nehéz műfaj, bravúrosan megoldva.

Báli ruha. Elég egy jó toalett, hogy a cselédet grófnak higgyék. A Mágness Miska című operettben elég. Az előadásban azonban a jó énekhang mellé némi hangulatkeltő, nem elektromos zene, némi ötletes színpadi mozgás és egy pár lendületes tánc sem ártott volna. Az ipolyinéki Mics Károly Színjátszó Csoport nagy tisztelettel bánt a választott darabbal. Mindenki jobban járt volna, ha tisztelet helyett bátran nekimennek a szövegnek, és a maratoni három felvonásból egy pergő ritmusú, rövidebb előadást kreálnak.

Görbe bot. Arra támaszkodik az öreg bácsi, aki a két nénivel pletykálgat a kapuban ülve. Kedves, szeretni való próbálkozás az amelyi Hagyományörzők darabja, ám se hagyományörzés, se népi játék, se őseink mindennapjai nem fordulnak elő benne. Van viszont jeerdé, megtörtént vicces esetek és játszani való kedv. Meg gyönyörű népviselet.

Bőrönd. A nagy utazáshoz, melyet táncjáték formájában vagy hetven szereplő ad elő a nagykállói Tánclánc Színkörből. Vendégelőadás, záróműsor. Utazás térben és időben, érzelemben és cselekményben. S mindez különböző stílusú zenékkal, különböző öltözetekben, különböző történetek eltáncolásával, csupán mozgással, mimikával. Lendületes, érdekes, érzékletes, humoros, szavakkal szinte ábrázolhatatlan. Méltó befejezése a három napnak.

Hogy mi volt még? Annyi minden. Kiss Péntek József életműdíja, dísztkkiállítás tökölődés nélkül, beszélgetések hajnalig, napi lakoma fesztiválújság formájában. Aztán már csak a búcsúzkodás, a jövőre ugyanitt, a remény, hogy a szerencsés hetedik után egy ugyanennyire remek színvonalú nyolcadik következik.

A FESZTIVÁL DaJAZOTTJAI

A fesztivál fődíja: Zsákszínház, Fülek

Nívódíj: Nánai Színjátszócsoport

A legjobb férfi alakítás díja: Khéli Bálint – Nánai Színjátszócsoport

A legjobb női alakítás díja: Csánó Szabina – Novus Ortus, Dunaszerdahely

A legígéretesebb tehetség díja: Hölgye Boglárka – Nefisz, Nemesócsa

A legjobb férfi epizódszereplő díja: Lengyel István – Csillagvirág Színkör, Tornagörgő

A legjobb női epizódszereplő díja: Dienes Anna – Csécsi Éneklő és Hagyományörző Csoport

A legjobb rendezés díja: Takács Tímea – Novus Ortus, Dunaszerdahely

A legjobb színpadkép és színpadi jelmez díja: Csillagvirág Színkör, Tornagörgő

A társadalmi zsûri díja: Novus Ortus, Dunaszerdahely

KOZSÁR ZSUZSANNA